

Programma van toetsing onderbouw schooljaar 2026-2027

Klas 1 havo

Tips vóór de toets

1 rust

Ca. de hele week op tijd naar bed en slaap minimaal 8 uur. Houd je ook vooral niet in de ochtend of in de avond. Pak alles juist heel relaxed aan. Je begint dan veel afgezonderd aan de toets.

3 ontbijt

Ontbijt goed, want dit zorgt ervoor dat jij je beter kunt concentreren. Eat niet meer of minder dan je normaal doet. Als je te weinig eet, is je maag te leeg. En op een lege maag presteer je minder goed. Bovendien is een rommelende maag in de toets hinderlijk. Als je te veel eet, dan moet je al dat eten verteren. Daardoor werken je hersenen weer minder.

5 schrijf op

Ben je nog zenuwachtig voor het maken van de toets? Schrijf dan voor jezelf op wat je er nog aan vindt. Dat kan enorm oplichtend! Dit kan onderzoek bij de kinderen die hun angst voor zichzelf opschrijven, 5% hoger kunnen scoren op de toets.

meer tips en extra oefenen? kijk op www.junioreinstein.nl

2 beweging

Zorg dat je tussendoor genoeg beweging krijgt en ga lekker naar buiten! Maak een stervig wandeling in het bos, langs het strand of ga naar het park bij je in de buurt. Snuf de frisse lucht op en schud je hersenen los.

4 oefenen

Oefen voor de toets om meer zelfvertrouwen te krijgen. Je weet wat voor een soort opgaven je dan kunt verwachten en je weet vooral aan de vraagstelling van de toets. Die wijkt af van de huidige methode. Dag op tijd met oefenen en dan zit niet meer de dag van te voren.

met een kalender kun je goed plannen.

ben je nog zenuwachtig voor het maken van de toets? Schrijf dan voor jezelf op wat je er nog aan vindt. Dat kan enorm oplichtend! Dit kan onderzoek bij de kinderen die hun angst voor zichzelf opschrijven, 5% hoger kunnen scoren op de toets.

6 praat erover

Prat met anderen over de toets. Watte onderwerpen kan ik verwachten? Wat voor vragen kom ik tegen? Zo krijg je voor jezelf meer duidelijkheid en zul je minder zenuwachtig zijn.

Tijdens de toets

7

Trak op de dag van de toets klaren aan die lekker zitten. En niet te vergeten, neem je pantoffels mee! Trek ze aan tijdens het reizen van de toets. Dat is pas heerlijk ontspannen werken.

8

Heb je pauze? Zorg voor beweging en schud je handen en voeten flink los! Daarnaast maak je je hoofd lekker leeg. Je kunt ook je klagenoetjes een beetje schouder- of hoofdmassage geven. Laat je af natuurlijk ook even masseren.

blijf kalm

10

Maak de toets niet te vlug, want je maakt dan sneller fouten. Je hebt echt alle tijd om de toetsen, vragen en eventueel de moeilijke antwoorden door te lezen. Soms is het juiste antwoord gemakkelijk te vinden. Door rustig en goed te lezen, zul je het juiste antwoord sneller vinden.

11

Probeer bij moeilijke antwoorden eerst zelf het antwoord te verzinnen. Kijk dan pas of dit antwoord er tussen staat.

12 sla even over

Raak niet in paniek als je een antwoord niet weet. Sla de vraag over en kijk er later nog eens naar. Het is wel op dat je de vraag ook overstaat op het antwoordblad, mocht daar apart bijtellen.

15 vul alles in

Vul alle vragen in, ook al weet je het antwoord niet. Als je van de vier moeilijke antwoorden iets moet kiezen, dan heb je in elk geval 25% kans dat je gegeven antwoord goed is. Dat is altijd beter dan 0%. Controleer ook altijd je antwoorden! Een danktoetje is snel gemaakt.

9

Eet gezonde tussendoortjes, daardoor blijf je tijdens de hele toets scherp. Je kunt het best een banaan, een handje notjes of roosteren mandarijnen. De energie die je lichaam daaruit haalt, zorgt ervoor dat je geconcentreerd blijft. Eet geen zoete tussendoortjes. Die zorgen ervoor dat je dork- en concentratieverrezen wordt verlaagt. Misschien mag jij wel karamel kauwen? Dit schijnt goed te zijn voor je concentratie. Let er wel op dat je suikervrij kauwen kauwt.

twijfel je?

13

Twijfel je aan een gegeven antwoord? Zet er dan een kruisje voor en kijk er later nog eens naar. Je kunt dan bekijken of je het nog steeds eens bent met je gegeven antwoord. Maar doe dit niet te vaak, want meestal is het eerst gegeven antwoord het goede antwoord.

14

Op de toets staan de moeilijke antwoorden meestal op volgorde van grootte of op alfabetisch volgorde. Twijfel dus niet aan je gegeven antwoorden. Het kan achtvorken dat je zes keer antwoord A invult. Vertrouw jezelf!

meer tips en extra oefenen? kijk op www.junioreinstein.nl

Na de toets

16 praat erover

Wat vond je van de toets? Wat vond je makkelijk of juist moeilijk? Praat erover met anderen. Laat het je ouders, opa, oma of klasgenoten weten. Door er met anderen over te praten, deel je je ervaring en gevoel. Op die manier ontlaad je jezelf.

17

Zit de toets erop? Ga het lekker vieren! Ga met vrienden en vriendinnen spelen, bewegen of anderszins plezier doen. Je kunt ook lekker een film kijken. Je hebt je best gedaan en dat mag echt wel beloofd worden.

vier het!

18 de uitslag

De uitslag komt vanzelf wel, ga er niet op wachten. Leg je focus ook vooral niet te veel op wat de uitslag van de toets zou moeten zijn. Je hebt je best gedaan en meer dan dat kun je echt niet doen!

samen-gevat

Blijf in jezelf geloven, dan komt alles goed! Wees niet zenuwachtig! Het is maar een toets. Zie het als een gewone opdracht zoals je die bij een normale les krijgt.

meer tips en extra oefenen? kijk op www.junioreinstein.nl

Beste leerling,

In de onderbouw maak je toetsen die meetellen voor je overgangscijfer. In dit document kun je lezen welke toetsen je per vak krijgt, wat de weging daarvan is en in welke periode de toets gegeven wordt. Ook zie je welke hulpmiddelen toegestaan zijn. Er kunnen ook formatieve toetsen worden gegeven, die geven je een beeld hoe je ervoor staat, wat beheers je al en wat moet je nog leren? Deze formatieve toetsen tellen niet mee voor je overgangscijfer en zijn daarom geen onderdeel van het PTO.

Leeswijzer PTO-boek

Schooljaar: Het huidige schooljaar waarin de groep leerlingen gaan werken aan dit PTA.

Vak: Het betreffende vak waar dit PTO op van toepassing is.

Leerweg: De schoolsoort

Leerjaar: Het huidige leerjaar van de leerlingen

Vorm: In deze kolom wordt de toetsvorm aangegeven.

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO = mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/practicumverslag

HD = handelingsdeel: verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

Duur: De tijd die je krijgt voor deze toets

Weging: In deze kolom wordt aangegeven hoe zwaar de toets meetelt voor het bevorderingsgemiddelde. Je vindt de overgangsnormen in de schoolgids.

Omschrijving: Hierin wordt de inhoud of het onderwerp van de toets, praktische opdracht enz. aangegeven.

Hulpmiddelen: Hierin worden de toegestane hulpmiddelen beschreven. Bij een toets moet je alle hulpmiddelen zelf meenemen (met uitzondering van atlas)

Herkansing: Hierin wordt per toets, praktische opdracht enz. aangegeven of dit onderdeel herkansbaar is volgens de herkansingsregeling.

Afnamemoment: Hierin wordt de periode aangegeven waarin toetsen, praktische opdrachten enz. afgenomen worden.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: aardrijkskunde

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PW H1	50	1	H1: aarde in beweging paragraaf 1 t/m 4	Kaartenboekje	TW1
HD: Excursie cultuur	Dagdeel	0	HS2: Bevolking en cultuur	Geen	Halverwege P2
SO topografie	40	1	Topografie Nederland	Geodriehoek	Halverwege P2
PW H2	50	2	H2: bevolking en cultuur	Rekenmachine	TW2
PO H3	40	1	H3: klimaat posteropdracht paragraaf 1 t/m 4	Tekendoos	halverwege P3
PW H3	50	3	H3: klimaat	geen	TW3
SO H4	40	1	H4: paragraaf 1-4 Ongelijkheid & atlasvaardigheden	Grote Bosatlas 56e	halverwege P4
PW H4	50	3	H4: ongelijkheid	geen	TW4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: Biologie

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PW	50	2	PW Thema 1 b 1t/m 6 + LO 1,2,3	potlood, lineaal	TW1
SO	45	1	microscopie SO T2 b3,4 + LO 1,2,3		P2 november
PW	50	2	PW T2, b1 + T3 b1 t/m 3, 5, LO1 + sharkweek		TW2
SO	45	1	SO T4 b 1t/m 4		P3 februari
PW	50	2	PW T4 b 1t/m6 + 8 vwo		TW3
SO	45	1	SO Thema 5 b 1 t/m 3+8		P4 april
PO		1	Portfolio		P4 mei
PW	50	2	PW T6 b 1t/m 6 + T1 b5 fotosynthese		TW4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een

maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: BEELDENE VORMING

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PO proces		1	Mapje bijhouden, 3D tekenen, ontwerpen en schetsen		P1
PO proces		1	Mapje en inzet		P1
PO werkstuk		1	fabeldier, vorm en kleur		P2
PO proces		1	mapje en inzet		P2
PO werkstukken		1	carroussel: opdrachten met diverse materialen: film, hout , ijzer OI inkt		P3
PO proces		1	mapje en inzet		P3
PO werkstukken		1	carroussel: opdrachten met diverse materialen: film, hout , ijzer OI inkt		P4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: ENGELS

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PW	50'		2 Grammatica, vocabulaire en uitdrukkingen U1		T1
LV	30'		1 Luistervaardigheid		Begin P2
SO	30'		1 Leesvaardigheid		December
PW	50'		2 Grammatica, vocabulaire en uitdrukkingen U2		T2
MO	Inleveropdracht		1 Spreekvaardigheid		gedurende P3
PW	50'		3 Grammatica, vocabulaire en uitdrukkingen U3		T3
PW	45'		3 Selectie U4, U5 en U6		eind P4
PW	50'		3 Leesvaardigheid	Woordenboek	T4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: Frans

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
SO	40		1 Hfdt.1 deel 1 (alleen woorden)		week 38
PW	50		2 Hfdst. 1 helemaal + leestekst van hfdst. 1		T1 week 41
SO	25		1 ww. avoir + ww. op -er		week 51
PW	50		2 Hfdst. 2 + leestekst hfdst. 2 + ww. avoir		T2 week
SO	40		1 ww. être + avoir + ww. op -er + luistertoets hfdst. 2		week 6
PO	10		0 vlog je me présente		week 10
PW	50		2 Hfdst. 3 + leestekst van hfdst. 3 + herh. ww. Vragen over boekje		T3 week 11
PW	40		2 Hfdst. 5 + leestekst van hfdst. 5 + luistertoets van hfdst. 5		week 17
pw	50		2 hfdst. 6 + gramm. hfdst. 7		T4 week 24

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een

maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: geschiedenis

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PW	50		2 Jagers, boeren, eerste beschavingen	geen	tw1
PO	nvt		2 Aflevering 'Welkom bij de Romeinen' maken	nvt	November-december
PW	50		2 Grieken en Romeinen	geen	tw2
PW	50		2 Vroege Middeleeuwen	Geen	tw3
SO	45		1 Continuïteit en verandering + oorzaak en gevolg	Geen	April
PO	nvt		2 Poster over overzeese expansie maken	Geen	Juni
PW	50		3 Late Middeleeuwen	Geen	tw4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een

maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1 **Levensbeschouwing**

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
Pw	45	25	de levensbeschouwelijke kijk		P1 of P3
PO		20	Presentatie Jodendom		P1 of P3
Pw	45	25	de buitenkant van levensbeschouwing		P2 of P4
PO		20	Presentatie Religie		P2 of P4
PO		15	Biografie		gehele halfjaar

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: LO

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
p1 participatie	180	10	domein spel en atletiek	nee	gehele P1
p2 participatie	180	20	domein spel en zelfverdediging	nee	gehele p2
p3 participatie	180	30	domein turnen en dansen	nee	gehele p3
p4 participatie	180	40	domein spel en atletiek	nee	gehele p4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een

maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1 muziek

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
mo		1	praktijktoets slagwerk (groep)		halverwege P1 of P3
mo		1	praktijktoets keyboard		eind P1 of P3
mo		1	praktijktoets keyboard (duo)		Halverwege P2 of P4
so	45	1	theorietoets		eind van het halfjaar muziek

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een

maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: Nederlands

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PW	50	10%	Grammatica 1/ taalverzorging	geen	T1
PW	45	0%	werkwoordspelling certificaattoets	geen	week 45 (P2)
PW	90 = 2x45	10%	Schrijftoets (creatief schrijven)	laptop = exam.net	week 47
PW	50	15%	leesvaardigheid LEZEN 1	geen	T2
PO	n.v.t.	15%	boekverwerkingsopdracht 3 = boekenvlog	n.v.t.	inleveren week 9
PW	50	20%	leesvaardigheid LEZEN 2	geen	T3
PW	90 = 2x45	10%	Schrijftoets (zakelijk schrijven = nieuwsbericht)	laptop = exam.net	week 19
MO	10 min per II	20%	leesdossiergesprek	leesdossier leerling	week 24 en 25 = vóór T4
HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer		0%	leesdossier	leesdossier	week 22

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1
of halverwege P1.
Waar mogelijk een
maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

VAK: Onderzoek & Ontwerpen

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PO		1x	Verslag voor onderzoek ARTIS		P1 / P3
PO		2x	Cursus op schaaltekenen	Lineaal en tekenhaak	P1 / P3
PO		1x	Programma van eisen en ontwerp		P1 / P3
MO		2x	Presentatie maquette ARTIS		P2 / P4
SO		5x	Individueel proces en reflectie		P2 / P4
HD		0x	Ontwikkelposter		P2 / P4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1

of halverwege P1.

Waar mogelijk een

maand.

Programma van toetsing Onderbouw 2026-2027

Studie: havo 1

Wiskunde

vorm toets*	duur (min)	Weging	omschrijving	hulpmiddelen	afnamemoment**
PW	45	0	H1 Figuren	nvt	halverwege P1
PW	50	10	H2 Getallen en bewerkingen	nvt	TW 1
PW	45	15	H1 Figuren + H3 Grafieken en formules	nvt	halverwege P2
PW	50	15	H2 Getallen en bewerkingen + H4 Rekenen in de praktijk	rekenmachine	TW2
PW	45	10	H1 Figuren + H5 Lijnen en hoeken	nvt	halverwege P3
PW	50	20	H6 Formules en letters + H7.3 De cirkel	rekenmachine	TW3
PW	45	10	H5 Lijnen en hoeken + H9 Symmetrie en vlakke figuren	rekenmachine	halverwege P4
PW	50	20	H6 Formules en letters + H8 Herleiden en machten	rekenmachine	TW4

Legenda

PW = proefwerk

SO = schriftelijke overhoring

MO= mondeling

LV = luistertoets

PO = werkstuk/portfolio/ practicumverslag

HD = handelingsdeel:verplicht onderdeel voldaan ja/nee, zonder cijfer

** Bijv T1 = toetsweek 1
of halverwege P1.
Waar mogelijk een
maand.